

‘Het beslag- en executierecht verliest zijn tanden’

In een lijvig boek doen ruim zeventig advocaten, deurwaarders, wetenschappers en rechters voorstellen voor het beslag- en executierecht. Er is ook kritiek: de kabinetsplannen voor herziening van de regels gaan niet ver genoeg, zegt **Sjef van der Putten**, initiatiefnemer van het boek.

RECHT

In juni bracht minister Dekker voor Rechtsbescherming het wetsvoorstel voor de herziening van het beslag- en executierecht in consultatie. De wijziging moet het stelsel eenvoudiger, sneller en effectiever maken. Maar de sector is ontevreden, blijkt uit een recent boekwerk waarin specialisten onder redactie van gerechtsdeurwaarder Van der Putten en advocaat en curator Marc van Zanten een voorschot nemen op hoe het stelsel eruit moet zien. Het kabinetsplan gaat veel minder ver dan zij zouden willen. ‘Het is te weinig en het is soms verkeerd,’ zegt Van der Putten.

Wat mankeert eraan?

‘De herijking is een uitgelezen kans om het beslagrecht te moderniseren en om knelpunten aan te pakken. Maar dat gebeurt niet voldoende. Het beslag- en executierecht verliest in dit voorstel zelfs zijn tanden. Ik zal een voorbeeld geven. In het wetsvoorstel is bepaald dat als er beslag wordt gelegd op een goed waarvan bij de executie redelijkerwijs geen netto-opbrengst te verwachten is, er sprake is van misbruik van bevoegdheden. Een beslag moet volgens de minister meer opbrengen dan dat het kost. Wij zien het anders, want het beslagrecht is ook bedoeld om pressie uit te oefenen. Er wordt veel beslag gelegd op roerend goed, maar er is hoogst zelden sprake van verkoop. Stel, ik leg beslag op een

boek dat financieel niet veel waard is, maar voor een schuldenaar heel belangrijk is. Als hij niet wil dat het verkocht wordt, zal hij er alles aan doen om te betalen. Misschien is er toch wel een ouwe sok met geld. Op die manier zorgt een beslag indirect voor nakoming van het vonnis. Dat is precies de bedoeling.’

Een veelgehoord kritiekpunt op het voorstel is dat het schuldenaren te veel beschermd. Herkent u dat?

‘Zeker. Mensen met problematische schulden moeten worden beschermd. De minister wil dat doen door de tanden uit het beslagrecht te halen. Dat klopt niet. Voor deze groep heb je mentorschap, bewind en curatele. Daar is het beslagrecht niet voor bedoeld. Door de plannen om deze kleine groep te beschermen is de veel grotere groep schuldenaren die gewoon niet wil betalen, niet meer aan te pakken. De minister introduceert een beslagvrij bedrag op de bankrekening. Als er nu beslag wordt gelegd op een rekening, dan gaat het volledige saldo naar de schuldeiser. Dat is niet wenselijk, want je moet geld hebben om van te kunnen leven. Bij een beslag op het inkomen is het anders. Daar geldt al een beslagvrije voet. Het surplus dient dan om schuldeisers te betalen. De minister zegt nu terecht dat er ook zo’n beslagvrij bedrag op een banksaldo moet komen. Maar als je twee of drie rekeningen hebt, dan geldt dat bedrag bij al die rekeningen. Dan bescherm je iemand niet, maar geef je hem de mogelijkheid vermogen op te bouwen.

‘En neem het beslagverbod roerende zaken. Dat stamt letterlijk uit de tijd van de postkoets. Nu mag je geen beslag leggen op bijvoorbeeld het gereedschap van een ambachtsman. Maar tegenwoordig heeft iemand een koelkast en een computer nodig. De overheid zegt nu: je mag geen beslag leggen op de inboedel, tenzij het een bovenmatige inboedel is. Maar wat is dat? Volgens Van Dale is het excessief, overdadig en buitensporig. Dan zou je alleen beslag mogen leggen op hele dure schilderijen en juwelen.’

Hoe zou u dat graag zien?

‘Vergelijk het met het beslag op het inkomen. Je legt alleen beslag op het hele inkomen, behalve dat deel dat hoogstnoodzakelijk is om van te

Gerechtsdeurwaarder Sjef van der Putten schreef met zeventig deskundigen op het gebied van het beslag- en executierecht een boek over de herijking van het stelsel. ‘Door de plannen is een grote groep schuldenaren die gewoon niet wil betalen, niet meer aan te pakken.’ Foto: Jan Vonk

leven. Zo zou het ook moeten zijn bij beslag op roerende goederen. Je staat met je hele vermogen in voor de schulden die je maakt. Er mag dus beslag gelegd worden op de volledige inboedel, behalve dat deel dat hoogstnoodzakelijk is.’

Wat betekent dat voor de computer?

‘Die is hoogstnoodzakelijk. Maar heb je twee computers nodig? Ik denk het niet. Door dit voorstel mag je geen beslag leggen op die tweede computer. Dat betekent dat een schuldenaar die niet wil betalen, spullen gaat kopen die hij niet nodig heeft, omdat ik daar niet aan mag komen.’

Hoe zou het stelsel er volgens u op hoofdlijnen uit moeten zien?

‘Allereerst moet er een effectieve manier zijn om voor erkende en niet-betwiste geldvorderingen een executoriale titel te krijgen. Daarvoor hoeven we niet naar de rechter. De rechter beslecht geschillen. Maar in 87 procent van de zaken is er geen geschil. Een factuur wordt gewoon niet betaald. Nu moet je ook dan naar de rechter. Maar die is al hoog belast, en het is vreselijk duur. Om een vordering van 500 euro voor de rechter te brengen moet je 500 euro griffierechten betalen. Een

schuldeiser gaat voor een klein bedrag dus niet naar de rechter. In het boek stellen we voor dat dat voor zulke zaken ook niet meer hoeft. De gerechtsdeurwaarder, die een staatstaak uitvoert, zet een stempel als er geen verweer is en dan heb je de executoriale titel. Dat bespaart de maatschappij tientallen miljoen euro’s per jaar.

‘Een tweede belangrijke stap is de informatievoorziening. Hoe meer informatie de deurwaarder heeft, hoe effectiever de vordering uitgevoerd kan worden. De deurwaarder heeft geen inzicht in banksaldi. Hij legt geblinddoekt beslag en moet maar afwachten of er saldo op de rekening staat. In veel landen kan een deurwaarder inloggen bij de centrale bank. Dan ziet hij precies waar iemand vermogen heeft. Dan kan je effectiever beslag leggen. Dat wordt in het voorstel niet geregeld.’

Wilt u nog meer aangepast zien?

‘Het is ook van belang dat de gerechtsdeurwaarder rechtstreeks contact kan opnemen met de rechter. Feitelijk zijn ze bondgenoten. De rechter beslist en de deurwaarder voert uit. Soms heeft de deurwaarder een vraag of is er een spoedbeslissing nodig, omdat de deurwaarder ziet dat er voor zijn neus spullen

worden weggevoerd. Hij zou in zo’n geval de rechter moeten kunnen benaderen, maar dat mag nu niet. Daarnaast moet de wetgever gebruik maken van de kennis die de afgelopen decennia is opgedaan, zoals wij doen met de voorstellen uit het boek. Daardoor wordt het mogelijk om effectief verhaal te halen op vermogen dat zit in bijvoorbeeld aandelen, bedrijven, websites of ideeën, terwijl het niet meer zo makkelijk is om vermogen te verstoppert.

‘En we kijken naar de rol van de overheid als grootste schuldeiser. Denk aan belastingen en boetes. De overheid heeft voor zichzelf bevoegdheden gecreëerd die een gewone schuldeiser niet heeft. De gerechtsdeurwaarder en de belastingdeurwaarder moeten dezelfde bevoegdheden krijgen.’

Wat is het risico als dit wetsvoorstel in deze vorm wordt aangenomen?

‘Rekeningen zullen veel vaker dan nu niet meer betaald worden. Op dit moment wordt 52 procent van de vonnissen al niet gerealiseerd binnen drie jaar. Je kan je voorstellen dat als we minder bevoegdheden krijgen, dat percentage alleen maar groter wordt.’

Rutger van den Dikkenberg

Loopbaan

Sjef van der Putten (1983) is partner en directeur bij Vurich gerechtsdeurwaarders in Amsterdam en auteur van het meerjarenbeleidsplan van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). Hij studeerde Nederlands recht.

Omgevingswet als veranderopgave

Een praktische handreiking

Een succesvolle implementatie van de Omgevingswet is alleen mogelijk bij een cultuuromslag. Dit boek helpt bij het doorgronden, begrijpen en bewerkstelligen van de gewenste cultuurverandering. Ook geeft het inzicht, achtergrond en houvast in de transitie die gaande is. Topics die aan de orde komen zijn o.a.:

- ▶ Het nieuw te organiseren planningsproces
- ▶ Een implementatiemodel Omgevingswet als veranderopgave
- ▶ Mogelijke organisatievormen en bruikbare managementtools om te komen tot gewenste veranderingen
- ▶ De nieuwe vakman/vakvrouw

AUTEURS: Wim Tijssen & Piet de Nijs | ISBN: 978 90 12 40310 8 | PRIJS: € 47,12 excl. btw.

Meer informatie en bestellen op www.sdu.nl/omgevingswet-handreiking

